

Voorzitter

terwijl ik in de krant allerlei politieke opmerkingen lees. Laat hij die politieke opmerkingen ook hier maken. In de vorige kabinetsperiode heeft de VVD-fractie voortdurend gezegd dat de discussie in het land ook in deze vergaderzaal moet plaatsvinden. Wees dan consequent en doe mee.

En in de richting van de fractie van de Partij van de Arbeid: uw terughoudende opstelling verbaast mij een beetje. U zult mijn verzoek om een debat niet tegenwerken. Dat vind ik prettig. Maar het is toch ook de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid, de heer Wallage, geweest die in Beverwijk nota bene sprak over een forse koopkrachtverbetering voor de laagstbetaalden. Mag ik, maar mogen vooral die laagstbetaalden zelf weten wat het dan in 1995 oplevert? Daarover zou ik de minister-president een enkele vraag willen stellen. En als die allemaal onbeantwoord blijven, zullen wij daaraan politieke conclusies verbinden.

De **voorzitter**: Allereerst stel ik voor, tegemoet te komen aan het verzoek van de heer Rosenmöller om te mogen interpellieren. Ik stel voor, dit punt aan de agenda van morgen toe te voegen en de spreektijden vast te stellen op telkens 5 minuten.

Vervolgens is mij opgevallen dat de heer Terpstra om een brief heeft gevraagd. Wat dat verzoek betreft, stel ik voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet. Wij zullen wel merken of de vragen voor of tijdens dat interpellatiedebat worden beantwoord of daarna.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het is misschien goed dat ik u onder veel voorbehoud een indicatie geef over de gang van zaken morgen. Ik stel mij voor de interpellatie morgen om 10.15 uur te doen aanvragen en aansluitend daarop, indien dat mogelijk is, het debat te hebben over de A73, waarnaar de heer Heerma heeft gevraagd. Dit is onder voorbehoud omdat ik nog met de bewindslieden overleg moet plegen, maar dit zou ertoe kunnen leiden dat wij morgen na de lunchpauze kunnen stemmen. Ik geloof dat ik dan de meeste leden zoveel mogelijk tegemoet ben gekomen, lettend op andere

verplichtingen in verband met de verkiezingen. U krijgt in de loop van deze middag definitief uitsluitel.

Het woord is aan de heer Boogaard.

De heer **Boogaard** (AOV): Voorzitter! De AOV-fractie vraagt van het kabinet onder het motto "er is maar één minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid", op korte termijn een brief waarin op ondubbelzinnige wijze wordt gereageerd op enkele uitspraken van minister Wijers van Economische Zaken. Het gaat hier om zijn uitspraken gedaan op 16 februari 1995 tijdens een bijeenkomst van het Haagse communicatie- en cultuurcentrum DeBatterij, zoals weergegeven in het weekblad Economische Zaken nr. 7 van 24 februari. Ik geef die uitspraken als volgt weer: "We slagen er dus niet in de langdurige werkloosheid op te lossen. Deeltijdarbeid, de veelgeprezen oplossing om meer mensen aan de slag te krijgen, biedt volgens de minister geen uitkomst. Daar geloof ik niks van, zo zei hij. Banenplannen in de trant van werken met behoud van uitkering, vormen voor de bewindsman ook geen oplossing. Daar zit iets dubbels in. Want je zegt in feite dat er werk is, maar dat de markt niet bereid is dat als zodanig te belonen. Omdat we destijds voor het minimumloon hebben gekozen, moeten we nu constateren dat we niet bereid zijn regulier te betalen voor allerlei nuttig werk dat onder dat minimumloon zit."

Tot zover de uitspraken van de minister.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

De **voorzitter**: Er zijn onder meer vragen aangekondigd te stellen aan de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie. Het voornemen om aan hen vragen te stellen werd pas omstreeks twaalf uur bekend. Daardoor was het voor deze bewindslieden ± het is woensdag ±

uitgesloten hier op tijd te zijn. Zij zijn namelijk elders in het land. Dat betekent dat de vragen aan deze ministers later op deze middag zullen worden gesteld. Dat zal in ieder geval niet voor half vier zijn. Het precieze tijdstip zal ik nog laten weten. Dat zal ook afhangen van het verloop van de behandeling van het wetsvoorstel dat voor vanmiddag op de agenda staat alsmede van het verloop van een overleg dat met de minister van Buitenlandse Zaken wordt gevoerd. Het lijkt mij praktisch om dat overleg te laten doorgaan. Hierbij ga ik ervan uit, dat dit overleg niet veel later dan half vier zal zijn afgerond. De vergadering zal namelijk om omstreeks zes uur gesloten moeten worden. Ik neem aan dat de Kamer bij hoge uitzondering instemt met het aanbrengen van een splitsing bij het stellen van de vragen.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Vragen van het lid Rosenmöller aan de minister van Verkeer en Waterstaat, over **het voorstel om de A73 volgens de nieuwe variant op de westoever van de Maas aan te leggen**.

□

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Afgelopen vrijdag heeft het kabinet, helaas, geen besluit kunnen nemen over de aanleg van de A73, terwijl de Kamer de harde toezegging was gedaan dat dit wel zou gebeuren. Mijn fractie vindt dit teleurstellend. Er is nu opnieuw sprake van vertraging. Het ligt niet allereerst op onze weg om het kabinet te bekritisieren over een uitstel van een paar dagen. Ook hier telt het uiteindelijke resultaat. Dat is belangrijker dan de kwestie van die paar dagen.

GroenLinks heeft zich altijd een voorstander getoond van het aanleggen van de A73 als autoweg op de westoever van de Maas. Dat is het minst schadelijk voor het milieu en dat is ook een paar honderd miljoen goedkoper.

Voorzitter! Dat het kabinet ter zake van de aanleg van de A73 zeer verdeeld is, is zo langzamerhand ook buiten Limburg bekend. Wel verrassend is het, dat afgelopen vrijdag als een duveltje uit een doosje in de Traveszaal een nieuwe

Rosenmüller

variant ter tafel kwam en daarover wil ik de minister van Verkeer en Waterstaat als eerstverantwoordelijke een aantal vragen stellen.

Hoe is het mogelijk, dat na jarenlange discussie op dit punt op het allerlaatste moment zo'n variant ter tafel komt? De afgelopen dagen zijn er in de kranten veel speculaties geweest over de vraag hoe die variant er precies uit zou zien. Kan de minister de Kamer vertellen wat de nieuwe variant precies inhoudt? Belofte maakt schuld en als er enig uitstel nodig is, hebben wij op zijn minst het recht op de nieuwe informatie waarover het kabinet zelf beraadslaagt.

Wat vindt de minister van Verkeer en Waterstaat van die nieuwe variant? Wat kost de uitvoering daarvan? Nogmaals, was de minister van Verkeer en Waterstaat als eerstverantwoordelijke ook op de hoogte van die variant? Is er inderdaad sprake van een snelweg en niet van een autoweg? Moet voor die nieuwe variant nog een effectrapportage plaatsvinden?

Als inderdaad sprake is van een goedkopere variant op de westoever van de Maas, wil de minister dan bevorderen dat de extra gelden worden ingezet voor de verbetering van de spoorinfrastructuur in het noorden van Limburg? Hiermee doel ik op het haar welbekende tracé tussen Roermond en Nijmegen. Dat zou verdubbeld en geëlektrificeerd moeten worden.

Voorzitter! Op een carnavalsbijeenkomst heeft de minister van Verkeer en Waterstaat gisteravond gezegd: ik houd vast aan oost. Betekent dit, dat de nieuwe variant voor de westoever, hoe die er ook precies uit moge zien, wat haar betreft al heeft afgedaan?

Minister Jorritsma-Lebbink: Voorzitter! Ik dank de heer Rosenmüller zeer voor de vragen die hij heeft gesteld. Toch denk ik dat hij voor het grootste deel daarvan zal moeten wachten op het besluit van het kabinet. Ik krijg een beetje het gevoel dat de heer Rosenmüller het spijtig vindt dat hij geen deel uitmaakt van het kabinet en dus de discussie daarbinnen niet kan volgen. Voor zover ik weet is het geen gebruik dat, als er nog geen kabinetsbesluit is, mogelijke varianten op een besluit aan de

Kamer worden voorgelegd alvorens het kabinet besluit.

Wij hebben inderdaad gevraagd ± ik kan de heer Rosenmüller melden dat dit mij ook zeer spijt ± om een paar dagen uitstel, omdat er nog enige varianten op tafel lagen waarop wij ons nader wilden bezinnen. Aan het eind van het besluitvormingsproces krijgt u natuurlijk helderheid over het genomen besluit. Mocht u dan behoefte hebben aan nadere informatie, dan kunt u die altijd krijgen. Ik ben echter niet van plan om gespeculeer uit de krant hier om te zetten in mededelingen over een interne discussie die in het kabinet plaatsvindt.

Wat de twee laatste vragen van de heer Rosenmüller betreft: laten wij kijken waar het kabinet morgenochtend of vanavond mee komt. Ik hoop overigens met hem dat het vanavond lukt. Dan moet het ook kunnen lukken om de Kamer vanavond nog te informeren. Duurt de kabinetsvergadering echter tot na middernacht, dan wordt het onherroepelijk morgenochtend.

Voorzitter! Kortom, ik denk dat nu niet kan worden ingegaan op de inhoud. U hebt net in uw eigen regeling van werkzaamheden een goede procedure afgesproken. Op dat moment ben ik graag bereid om met de Kamer van gedachten te wisselen over de inhoud van het besluit.

De heer **Rosenmüller** (GroenLinks): Voorzitter! Af en toe heb je het idee dat het een voordeel is dat een minister ooit kamerlid is geweest, zeker als zij het zo lang is geweest. Een halfjaar ministerschap echter doet waarschijnlijk het kamerlidmaatschap vergeten. Er is hier geen sprake van meeregeren. Als jullie als kabinet met elkaar afspreken je mond te houden, dan moet je je mond ook houden. Als je naar de pers half opening van zaken geeft over dat tracé, de nieuwe variant die minister De Boer op tafel heeft gelegd, dan mag je dat wel volledig doen naar de Tweede Kamer en daarmee naar de samenleving, in dit geval de meest betrokkenen in Limburg.

Ik vind de hele procedurele manier waarop de minister van Verkeer en Waterstaat zich er nu achter verschuilt dat er nog een interne

kabinetsdiscussie plaatsvindt volstrekt misplaatst na wat ik van leden van het kabinet in de afgelopen drie, vier dagen op dit punt allemaal heb gehoord. Waarom heeft de minister van Verkeer en Waterstaat gisteren in een jolige bui ergens in het noorden van Limburg op een bijeenkomst gezegd: ik houd nog steeds vast aan oost? Er is toch een interne discussie? Waarom dan wel in de richting van RTL en hier je mond houden? Dat past dus niet. Ik houd staande dat de vragen die ik aan de minister van Verkeer en Waterstaat heb voorgelegd, gewone vragen, beantwoord dienen te worden.

Het schijnt toch ontzettend moeilijk te zijn om dat heel kleine beetje milieuwinst binnen paars nu eens gerealiseerd te zien. Wij hebben Langelo gehad, wij hebben Schiphol gehad, wij hebben de kerncentrale Borssele gehad, wij hebben het vliegveld Beek gehad. Zo zijn er vele voorbeelden te geven. Wij wachten nog steeds op dat heel kleine beetje milieuwinst binnen paars. Dat kan misschien morgen komen. Zou de minister van Verkeer en Waterstaat echter tegen de achtergrond van wat zich de afgelopen jaren, de afgelopen weken in de Kamer en de afgelopen dagen tussen de Kamer en het kabinet heeft afgespeeld toch de beleefdheid in acht willen nemen om mijn vragen te beantwoorden?

Minister Jorritsma-Lebbink: Voorzitter! Het spijt mij dat de heer Rosenmüller concludeert dat ik mijn kamerlidmaatschap al vergeten ben. Dat is geenszins waar. Ook als kamerlid heb ik mij er echter altijd tegen verzet om mij te bemoeien met interne kabinetsdiscussies en sterker nog, om daar uitspraken over te doen. Het kabinet regeert; dat vond ik als kamerlid en dat vind ik nu nog steeds. Als het kabinet een besluit heeft genomen, dan mag het daarop aangesproken worden. Als het kabinet geen besluiten neemt, dan mag het daar ook op aangesproken worden. Dat betekent echter niet dat de Kamer dan maar zelf besluiten moet nemen. Zo werkt het niet in dit land. Daar was ik als kamerlid tegen, daar ben ik ook als lid van het kabinet tegen.

De heer Rosenmüller heeft mij niet goed geciteerd toen hij iets zei over een televisie-uitzending van

Mevrouw Verbugt (VVD)

gisteravond. Ik heb daar een aantal opties genoemd en mijn voorkeur uitgesproken. Die voorkeur was overigens al langer bekend. Die was al vele jaren bekend in dit huis en die is tot op de dag van vandaag niet veranderd. Dat betekent niet dat er uiteindelijk geen besluit kan komen dat misschien anders luidt. Dat weet ik nog niet. Daarvoor moeten wij gewoon een geordend beraad in het kabinet hebben.

Over de vraag of er milieuwinst valt te halen, wil ik het volgende zeggen. Ik zal zelf moeten beoordelen, op welk punt en hoe het besluit van het kabinet te verdedigen valt, en daarbij hoort ook een afweging in het kader van het milieu. Wij zullen de Kamer daarover bij het besluit dat wij zullen nemen volledig informeren: het is dan aan de Kamer om te bepalen of zij dat voldoende vindt of niet.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Ik heb een vraag aan de heer Rosenmüller. Wat bracht hem ertoe, het kabinet met "jullie" en de minister van Verkeer en Waterstaat met "je" aan te spreken?

De heer **Rosenmüller** (GroenLinks): Omdat ik niet vergeten was dat zij jarenlang mijn collega is geweest.

□

De heer **Heerma** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik wil aan de minister van Verkeer en Waterstaat nog de volgende twee korte vragen stellen.

Verwacht de minister dat het kabinet heden, wellicht na het middernachtelijk uur, tot een inhoudelijke beslissing zal komen over de A73?

Als het dan kennelijk in de afgelopen maanden zo moeilijk is geweest om tot een inhoudelijke beslissing te komen, waarom weegt de politiek eenduidige opvatting van gedeputeerde staten en provinciale staten van Limburg dan niet zwaar mee? Waarom geeft die opvatting bij een voor Limburg zo belangrijk werk niet de doorslag?

□

Minister **Jorritsma-Lebbink**:

Voorzitter! Ik verwacht zeker dat het kabinet er vanmiddag uitkomt. Toen ik over na middernacht sprak, maakte ik een grapje. Ik verwacht dat het besluit ruimschoots voor middernacht zal worden genomen; sterker nog, ik verwacht zelfs dat het bericht daarover voor middernacht bij de Kamer kan zijn.

Wat de tweede vraag van de heer Heerma betreft: natuurlijk speelt ook de opvatting van de provincie

Limburg mee in de gedachtenvorming binnen het kabinet.

Vragen van het lid Verbugt aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, over **de A73**.

□

Mevrouw **Verbugt** (VVD): Voorzitter! Ook mijn fractie heeft haar teleurstelling uitgesproken over het feit, dat het kabinet afgelopen vrijdag niet tot een besluit is gekomen over het tracé van de A73. Waarover wij ons zeer verbaasd hebben, is dat er na 33 jaar studie nog een nieuwe variant te vinden zou zijn: geen tunnel onder de Maas, want dat zou het perfecte compromis zijn, maar een nieuwe westvariant, een variant van "een beetje minder opschieten", zoals de minister-president het uitdrukte.

Voorzitter! Inmiddels hebben al twee generaties gewacht op de aanleg van een functionele noord-zuidverbinding in Limburg. De VVD-fractie zal niet berusten in de keuze voor een tracé waardoor ook toekomstige generaties de noord-zuidverbinding blijven ervaren als de weg van de meeste weerstand. Wij hebben begrepen dat de variant nieuw-west komt uit de koker van de minister van VROM, en daarom wil mijn fractie aan deze minister de volgende vragen stellen.

Welke overwegingen hebben de minister ertoe gebracht, tijdens de kabinetsvergadering van 24 februari jl. een nieuwe variant in te brengen in de discussie over de tracékeuze voor de A73-zuid? Wat is de meerwaarde van nieuw-west voor het tot stand komen van een duurzame oplossing, die het onderliggende wegenstelsel in de regio zoveel mogelijk ontlast en zorgt voor een zowel uit het oogpunt van milieu als economie vlotte en veilige verkeersafwikkeling aan weerszijden van de Maas? Verder zouden wij graag van de minister willen weten, of met betrekking tot de variant nieuw-west inmiddels beleidsafstemming heeft plaatsgevonden met de provincie Limburg. Ook zouden wij graag horen of de minister vindt dat besluitvorming over het tracé van de A73 gebaseerd dient te zijn op een integrale afweging van effecten op het gebied van verkeer, ruimtelijke ordening, economie en milieu.